Στίς συνεκδικαζόμενες ὑποθέσεις 5 καί 18/80,

1. DINO BATTAGLIA,

2. ANTONIETTA COCCO BEVILACQUA,

ἀμφότεροι ὑπάλληλοι τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων στό Κοινό Κέντρο Ἐρευνῶν τῆς Ispra, Ἰταλία, ἐκπροσωπούμενοι ἀπό τόν Marcel Slusny, δικηγόρο Βρυξελλῶν, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν δικηγόρο V. Biel, 18a, rue des Glacis,

προσφεύγοντες,

κατά

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, ἐκπροσωπουμένης ἀπό τόν νομικό της σύμβουλο Joseph Griesmar, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν Robert Andersen, δικηγόρο Βρυξελλῶν, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν O. Montalto, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθ' ἧς,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο τά αἰτήματα πού περιέχονται στήν προσφυγή,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρῶτο τμῆμα)

συγκείμενο ἀπό τούς G. Bosco, πρόεδρο τμήματος, A. O'Keeffe καί T. Koopmans, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: F. Capotorti
γραμματεύς: P. Heim

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως καί τά αἰτήματα καί ἐπιχειρήματα πού ἀνέπτυξαν οἱ διάδικοι κατά τήν διάρκεια τῆς ἐγγράφου διαδικασίας συνοψίζονται ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

Μέ ἀπόφαση τῆς 2ας Μαρτίου 1970, περί χρήσεως τῶν διαθεσίμων κονδυλίων τῶν ἐγγεγραμμένων στόν προϋπολογισμό τῆς ΕΚΑΧ στήν θέση «Κονδύλια γιά σύνταξη», τό Συμβούλιο ἐξουσιοδότησε τήν Ἐπιτροπή νά διαθέσει τό 40 % τῶν ἐν λόγω κονδυλίων γιά τήν χορήγηση στεγαστικῶν δανείων στούς ὑπαλλήλους τῶν Κοινοτήτων.

Μέ ἀπόφαση τῆς 17ης Ἰουνίου 1971, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη στόν Courrier du personnel (Ταχυδρόμο τοῦ Προσωπικοῦ) ὑπ' ἀριθ. 170 Α, τῆς 8ης Ἰουλίου 1971, ἡ Ἐπιτροπή ἐθέσπισε τίς ἀναγκαῖες ἐκτελεστικές διατάξεις, συγκεκριμένα δέ:

Ἄρθρο 9

«Τά κατά τήν ἔννοια τῆς παρούσης διατάξεως δάνεια ἐκφράζονται σέ 6ελγικά φράγκα. Οἱ ἀντίστοιχες καταβολές πραγματοποιοῦνται στό νόμισμα τῆς χώρας στήν ὁποία εὑρίσκεται ἡ κατοικία γιά τήν ὁποία χορηγεῖται τό δάνειο μέ 6άση τήν ἰσχύουσα κατά τόν χρόνο τῆς καταβολῆς ἰσοτιμία.»

Τό ἄρθρο 7, παράγραφος 2, περίπτωση α) προβλέπει ὅτι οἱ τοκοχρεολυτικές δόσεις πού ὀφείλει ὁ δανειοδοτηθείς ὑπάλληλος κρατοῦνται ἀπό τίς ἀποδοχές του δυνάμει σχετικῆς ἐντολῆς πού δίδει πρός τοῦτο στήν Ἐπιτροπή. Τό ἄρθρο 11, παράγραφος 2, ὁρίζει ὅτι οἱαδήποτε τροποποίηση τῶν ἐκτελεστικῶν διατάξεων δέν δύναται νά θίξει τά δικαιώματα τῶν ὑπαλλήλων στούς ὁποίους ἔχουν χορηγηθεῖ ἤδη δάνεια.

Κατά συνέπεια, οἱ συμβάσεις δανείου πού καταρτίζονται μεταξύ τῶν ἐνδιαφερομένων καί τῆς Ἐπιτροπῆς περιλαμβάνουν περαιτέρω τήν ἀκόλουθη διάταξη:

Ἄρθρο 15

«Οἱαδήποτε μεταφορά ποσῶν πού διενεργεῖ ὁ ὀφειλέτης ὑπέρ τοῦ δανειστοῦ ὡς προεξόφληση ἤ καταβολή τῶν μηνιαίων δόσεων πρέπει νά γίνεται σέ 6ελγικά φράγκα ἤ στό νόμισμα τῆς χώρας στήν ὁποία εὑρίσκεται ἡ κατοικία γιά τήν ὁποία ἐχορηγήθη τό δάνειο καί στό ὁποῖο κατεβλήθη τό ποσό τοῦ δανείου. Ἡ μετατροπή σέ 6ελγικά φράγκα πραγματοποιεῖται μέ 6άση τήν ἰσχύουσα κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταφορᾶς ἰσοτιμία.»

Μέχρι τήν 31η Μαρτίου 1979, ἡ ἐφαρμοζομένη νομισματική ἰσοτιμία, ὅσον ἀφορᾶ τήν μετατροπή τοῦ 6ελγικοῦ φράγκου στά ἄλλα νομίσματα ἦταν ἡ δηλωθεῖσα ἀπό τά Κράτη μέλη στό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο (ΔΝΤ) τό 1965 (1 6ελγικό φράγκο = 12,50 λιρέτες στήν προκειμένη περίπτωση). Ἡ ἐξόφληση τῶν ὀφειλομένων ποσῶν (πάντοτε μέ 6άση τήν προμνησθεῖσα τιμή συναλλάγματος) ἐπραγματοποιεῖτο ὑπό τήν μορφή κρατήσεων ἐπί τῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν τοῦ ὑπαλλήλου, στίς ὁποῖες προέ6αινε ἡ Ἐπιτροπή ὡς δανειστής.

Τό σύστημα ἐλειτούργει μέ τόν ἀκόλουθο τρόπο: ὁ 6ασικός μισθός τοῦ ὑπαλλήλου, ἐπί τοῦ ὁποίου ἐφηρμόζετο ὁ συντελεστής ἀναπροσαρμογῆς (ἐπί παραδείγματι 100 000 6ελγικά φράγκα × συντελεστή ἀναπροσαρμογῆς γιά τήν Ἰταλία 157,8 τόν μήνα Μάρτιο 1979), ἐμειοῦτο κατά τό ποσό τῆς δόσεως γιά τήν ἐξόφληση τοῦ στεγαστικοῦ δανείου (ἐπί παραδείγματι 5 000 6ελγικά φράγκα), μέ ἀποτέλεσμα οἱ καθαρές ἀποδοχές νά καθορίζονται, πάντοτε σύμφωνα μέ τό παράδειγμα, στό ὕψος τῶν 152 800 6ελγικῶν φράγκων, ποσό μετατρεπόμενο σέ ἰταλικές λιρέτες σύμφωνα μέ τήν ἰσοτιμία 1 BFR = 12,50 LIT.

Μέ ἀπόφαση τῆς 25ης Ἰουλίου 1975, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη στόν Courrier du personnel τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1975 (Spécial Inter-institutions), ἡ Ἐπιτροπή ἐτροποποίησε ὡς ἀκολούθως τό ἄρθρο 9 τῶν ἐκτελεστικῶν διατάξεων τῆς 17ης Ἰουνίου 1971:

«Τά κατά τήν ἔννοια τῆς παρούσης διατάξεως δάνεια ἐκφράζονται καί καταβάλλονται σέ βελγικά φράγκα. Οἱ κρατήσεις καί καταβολές πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 7, παράγραφος 2, πραγματοποιοῦνται σέ βελγικά φράγκα, ὅπως καί κάθε ἐξόφληση στήν ὁποία προβαίνει ὁ ὀφειλέτης ἔναντι τῆς Ἐπιτροπῆς.»

Ὁ Courrier du personnel ὅριζε περαιτέρω:

«Ὅσον ἀφορᾶ τίς συναφθεῖσες ἤδη συμβάσεις, οἱ δανειοδοτηθέντες θά λάβουν ἀπό τήν Γενική Διεύθυνση Προσωπικοῦ καί Διοικήσεως προσωπική ἀνακοίνωση σχετικά μέ τήν τακτοποίηση τῆς καταστάσεώς τους.»

Ἡ ἐν λόγω ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκοινοποιήθη στόν προσφεύγοντα μέ ἐπιστολή τῆς 21ης Αὐγούστου 1975 πού ἀπέστειλε ὁ προϊστάμενος τοῦ τμήματος «Στεγαστικά δάνεια». Μέ τήν ἐπιστολή αὐτή προετείνετο στόν προσφεύγοντα ἡ μείωση τοῦ ὀφειλομένου κεφαλαίου σέ συνδυασμό μέ τήν χρήση ἀποκλειστικῶς τοῦ βελγικοῦ φράγκου γιά ὅλες τίς ἐξοφλήσεις πού ἐπρόκειτο νά πραγματοποιηθοῦν μεταγενεστέρως.

Στόν Courrier du personnel ὑπ' ἀριθ. 136 τῆς 7ης Φεβρουαρίου 1977, ἡ Ἐπιτροπή ἐδημοσίευσε τήν ἀκόλουθη ἀνακοίνωση:

«Τήν 27η Ἰουλίου 1975 ἡ Ἐπιτροπή ἀπεφάσισε ὅτι ἡ καταβολή τῶν χορηγουμένων στεγαστικῶν δανείων, καθώς καί οἱ κρατήσεις ἐπί τῶν ἀποδοχῶν πρός ἐξόφληση τῶν ἐν λόγω δανείων, θά πραγματοποιοῦνται στό ἑξῆς ὄχι στό νόμισμα τῆς χώρας στήν ὁποία εὑρίσκεται ἡ κατοικία γιά τήν ὁποία ἐχορηγήθη τό δάνειο, ἀλλά σέ βελγικά φράγκα. Ὅλες οἱ κρατήσεις ἐπραγματοποιοῦντο μέχρι σήμερα κατ' ἐφαρμογή, κατά περίπτωση, τῶν ἰσοτιμιῶν τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1965. Στό ἑξῆς καί μέ ἀπόφαση τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Προσωπικοῦ καί Διοικήσεως, ἡ μετατροπή θά γίνεται μέ βάση τήν ἀναπροσαρμοσμένη τιμή συναλλάγματος. Ἐν τούτοις, οἱ μόνιμοι καί λοιποί ὑπάλληλοι δύνανται νά ζητήσουν οἱ σχετικές κρατήσεις νά γίνονται βάσει τῶν δηλωθεισῶν στό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο ἰσοτιμιῶν, στό πλαίσιο καί ἐντός τῶν ὁρίων τῶν ἐκτελεστικῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως (μεταφορά μέρους τῶν ἀποδοχῶν μέσω τῆς Ἐπιτροπῆς).»

Ἡ ἐν λόγω ἀνακοίνωση ἐπεβεβαιώθη μέ ἐπιστολή τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Προσωπικοῦ καί Διοικήσεως πρός τούς ἐνδιαφερομένους τόν Ἰούνιο 1977.

Τήν 23η Δεκεμβρίου 1971, ὁ Battaglia συνῆψε μέ τήν Ἐπιτροπή σύμβαση δανείου γιά ποσό 750 000 BFR, τό ἰσόποσο τοῦ ὁποίου σέ ἰταλικές λιρέτες, δηλαδή 9 375 000 LIT, κατεβλήθη στόν ἐνδιαφερόμενο κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 9 τῶν ἐκτελεστικῶν διατάξεων πού ἐθεσπίσθησαν τήν 17η Ἰουνίου 1971.

Τήν 16η Νοεμβρίου 1972 ἐξ ἄλλου ἡ Cocco εἶχε συνάψει μέ τήν καθ' ἧς δάνειο 640 000 βελγικῶν φράγκων, τοῦ ὁποίου τό ἰσόποσο σέ λιρέτες, ἤτοι 8 000 000 λιρέτες, τῆς κατεβλήθη κατ' ἐφαρμογήν τῆς ἀνωτέρω διατάξεως.

Τό ἐκκαθαριστικό σημείωμα ἀποδοχῶν τοῦ Battaglia τοῦ μηνός Μαρτίου 1979 περιελάμβανε ποσό 4 281 βελγικῶν φράγκων γιά τήν ἐξόφληση τοῦ δανείου, ποσό πού εἶχε μετατραπεῖ σέ 53 512 λιρέτες. Τόν μήνα Ἀπρίλιο 1979 τό ἴδιο ποσό βελγικῶν φράγκων μετετράπη σέ 78 590 λιρέτες. Κατά τό ἴδιο χρονικό διάστημα, ἡ μηνιαία δόση τῆς Cocco (ἤτοι 3 483 βελγικά φράγκα) σέ λιρέτες εἶχε αὐξηθεῖ ἀπό 43 537 λιρέτες σέ 63 943.

Πράγματι, τήν 21η Δεκεμβρίου 1978, τό Συμβούλιο ἐθέσπισε ἀφ' ἑνός μέν τόν κανονισμό 3085/78, ὁ ὁποῖος ἐτροποποίησε, ὅσον ἀφορᾶ ἰδίως τίς ἐφαρμοστέες νομισματικές ἰσοτιμίες, τόν κανονισμό 259/68, περί καθορισμοῦ τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων καί τοῦ καθεστῶτος πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ

λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Κοινοτήτων, τόν κανονισμό 2530/72 καί τόν κανονισμό 1543/73, περί ὁρισμένων εἰδικῶν μέτρων (JO L 369, σ. 6), ἀφ' ἑτέρου δέ τόν κανονισμό 3086/78, περί προσαρμογῆς τῶν συντελεστῶν ἀναπροσαρμογῆς πού ἐφαρμόζονται ἐπί τῶν ἀποδοχῶν καί συντάξεων τῶν ὑπαλλήλων καί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων μετά τήν τροποποίηση τῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως περί τῶν νομισματικῶν ἰσοτιμιῶν πού ἰσχύουν κατά τήν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως (JO L 369, σ. 8). Μέ τούς ἀνωτέρω κανονισμούς τό Συμβούλιο ἐτροποποίησε εἰδικότερα τό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων καί ἀναπροσάρμοσε τίς τιμές συναλλάγματος. Ἐγκατελείφθη ἡ ἀναφορά στήν ἰσοτιμία ΔΝΤ καί, γιά τίς μεταφορές σέ νόμισμα ἄλλο ἀπό ἐκεῖνο στό ὁποῖο κατεβάλλοντο οἱ ἀποδοχές, ἐπεβλήθη ἡ τιμή συναλλάγματος πού ἐχρησιμοποιεῖτο γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων τήν 1η Ἰουλίου 1978 (πού ὑπέκειτο σέ ἀναθεώρηση), ἤτοι 26, 11 λιρέτες γιά 1 βελγικό φράγκο, μέ τήν ἐφαρμογή, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, τοῦ συντελεστοῦ ἀναπροσαρμογῆς «πού προκύπτει ἀπό τήν ὑφισταμένη σχέση μεταξύ τοῦ συντελεστοῦ ἀναπροσαρμογῆς πού ὁρίζεται γιά τήν χώρα στό νόμισμα τῆς ὁποίας γίνεται ἡ μεταφορά καί τοῦ συντελεστοῦ πού ὁρίζεται γιά τήν χώρα στήν ὁποία ὑπηρετεῖ ὁ ὑπάλληλος». Μέ τήν ἐν λόγω διόρθωση ἀπεσκοπεῖτο κάθε ὑπάλληλος νά διαθέτει, ὅσον ἀφορᾶ τό μέρος τοῦ μισθοῦ του πού μετέφερε σέ χώρα ἄλλη ἀπό ἐκείνη στήν ὁποία ὑπηρετοῦσε, χάρις στήν εὐθυγράμμιση τοῦ μέρους αὐτοῦ πρός τόν συντελεστή ἀναπροσαρμογῆς πού ἐφηρμόζετο στήν ἄλλη χώρα, ἀγοραστική δύναμη ἴση μέ ἐκείνη πού διέθετε ὁ ὑπάλληλος πού ὑπηρετοῦσε στήν ἐν λόγω χώρα γιά τό ἀντίστοιχο μέρος τοῦ μισθοῦ του. Τήν τιμή ΔΝΤ, σύμφωνα μέ τήν ὁποία 1 βελγικό φράγκο ἰσοῦτο μέ 12,50 λιρέτες, ἀντικατέστησε συνεπῶς ἡ τιμή σύμφωνα μέ τήν ὁποία 1 βελγικό φράγκο ἰσοῦτο μέ 18,35 λιρέτες, ἡ ὁποία ἐξηκολούθησε νά ἰσχύει μέχρι τήν 31η Ἰανουαρίου 1980. Ἀπό 1ης Φεβρουαρίου ἰσχύει ἡ τιμή 1 βελγικό φράγκο = 19,80 λιρέτες.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐνημερώθησαν ἐπί τῶν νέων διατάξεων μέ τήν ἐγκύκλιο ὑπ' ἀριθ. 19/C-2/79, τῆς 1ης Μαρτίου 1979, καθώς καί μέ τίς διοικητικές ἀνακοινώσεις ὑπ' ἀριθ. 230, τῆς 9ης Ἀπριλίου 1979 (μέ τίς ὁποῖες ἐδίδοντο οἱ νέες τιμές πού ἐφηρμόζοντο γιά τήν ἐξόφληση σέ βελγικά φράγκα τῶν στεγαστικῶν δανείων τῆς Ἐπιτροπῆς).

Τήν 29η Μαΐου 1979 ὁ Battaglia ὑπέβαλε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 90 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἔνσταση κατά τῆς μετατροπῆς αὐτῆς βάσει τῶν νέων ὅρων ἐξοφλήσεως τῶν ὀφειλομένων μηνιαίων δόσεων. Ἡ Cocco πάντως δέν ὑπέβαλε ἔνσταση.

Ἡ Ἐπιτροπή δέν ἀπήντησε στήν ἔνσταση τοῦ Battaglia.

Μέ σκοπό νά ἀναγνωρισθεῖ ἡ παράβαση τῆς συμβάσεως, τήν 7η Ἰανουαρίου 1980 οἱ προσφεύγοντες, παράλληλα μέ 15 ἄλλους ὑπαλλήλους (πρβλ. ὑποθέσεις 5 ἕως 21/80), ἤσκησαν, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τῆς συμβάσεως, προσφυγή ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, ἡ ὁποία ἐπρωτοκολλήθη τήν 14η Ἰανουαρίου. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο αὐτό, τό Δικαστήριο καθίσταται ἁρμόδιο γιά ὅλες τίς διαφορές μεταξύ τῶν συμβαλλομένων σχετικά μέ «τό κύρος, τήν ἑρμηνεία καί τήν ἐκτέλεση τῆς παρούσης συμβάσεως».

Μέ διάταξη τῆς 7ης Μαΐου 1980 τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε τήν συνεκδίκαση τῶν προκειμένων ὑποθέσεων πρός διευκόλυνση τῆς διαδικασίας καί ἔκδοση κοινῆς ἀποφάσεως.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

Μέ διάταξη τῆς 21ης Ἰανουαρίου 1981, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε νά ἀναθέσει τήν ἐκδίκαση τῶν δύο ὑποθέσεων στό πρῶτο τμῆμα.

II — Αἰτήματα τῶν διαδίκων

Οἱ *προσφεύγοντες* ζητοῦν ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά κρίνει καί νά ἀποφασίσει ὅτι ἡ ληφθεῖσα ἀπό τήν ἀντίδικο μονομερῶς ἀπόφαση περί τροποποιήσεως τοῦ τρόπου ὑπολογισμοῦ τῶν ὀφειλομένων ἀπό τούς προσφεύγοντες μηνιαίων δόσεων συνιστᾶ παράβαση τῆς συμβάσεως·

— κατά συνέπεια, νά καταδικάσει τήν ἀντίδικο νά ἐπιστρέψει στούς προσφεύγοντες τό ὑπερβάλλον τῶν κρατήσεων πού ἐπραγματοποιήθησαν μετά τό ἐκκαθαριστικό σημείωμα ἀποδοχῶν τοῦ μηνός Ἀπριλίου 1979·

— νά καταδικάσει τήν καθ' ἧς στά δικαστικά ἔξοδα·

ἐπί πλέον δέ, ὅσον ἀφορᾶ τήν ὑπόθεση 5/80,

— ἐφ' ὅσον ἐπιβάλλεται, νά κρίνει ἄκυρο καί χωρίς ἔννομο ἀποτέλεσμα τό ληφθέν ἀπό τήν ἀντίδικο μέτρο·

— κατά συνέπεια, νά τήν καταδικάσει στήν ἐπιστροφή τῶν ποσῶν πού ἐκρατήθησαν ἀχρεωστήτως, ὑπό τούς προβλεπομένους ἀνωτέρω ὅρους·

— νά κρίνει ἄκυρη, ἐφ' ὅσον ἐπιβάλλεται, καί χωρίς ἔννομο ἀποτέλεσμα τήν σιωπηρή ἀπόρριψη τῆς ἐνστάσεως τοῦ προσφεύγοντος.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά ἀπορρίψει ὡς ἀβάσιμες τίς προσφυγές·

— νά καταδικάσει τούς προσφεύγοντες στά δικαστικά ἔξοδα.

III — Ἰσχυρισμοί καί ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων

Α — Ἐπί τοῦ παραδεκτοῦ

Ὁ *Battaglia* ὑποστηρίζει ὅτι ἡ διοικητική ἔνστασή του δέν ἦταν ἀπαραίτητη. Πράγματι, τό Δικαστήριο ἠδύνατο νά ἐπιληφθεῖ, πράγμα πού ἔπραξε, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 42 τῆς συνθήκης ΕΚΑΧ, τοῦ ἄρθρου 38, παράγραφος 6, τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας καί τοῦ ἄρθρου 20 τῆς συμβάσεως δανείου, τό ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Οἱ συμβαλλόμενοι ἀναλαμβάνουν τήν ὑποχρέωση νά ὑποβάλουν στό Δικαστήριο... οἱαδήποτε διαφορά πού θά ἀνακύψει ἐνδεχομένως μεταξύ τους ὡς πρός τό κύρος, τήν ἑρμηνεία ἤ τήν ἐκτέλεση τῆς παρούσης συμβάσεως.»

Γιά τόν λόγο αὐτό ἄλλωστε ἡ Cocco δέν ὑπέβαλε ἔνσταση. Ὁ Battaglia ἐκφράζει τήν λύπη του πού ἡ Ἐπιτροπή ἔκρινε παρ' ὅλα αὐτά ὅτι δέν ὄφειλε νά ἀρχίσει διάλογο, μέ τόν ὁποῖο θά ἠδύνατο νά ἀποφευχθεῖ ἡ προσφυγή στήν διαδικασία ἐπιλύσεως τῆς διαφορᾶς ἀπό τό Δικαστήριο.

Ἡ *Ἐπιτροπή* θεωρεῖ, ὅπως καί οἱ προσφεύγοντες, ὅτι ἡ παρούσα διαφορά εἶναι πράγματι τελείως ἄσχετη μέ τήν ἄσκηση τῶν ἐξουσιῶν πού τῆς ἀναθέτει ὁ κανονισμός ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως καί ὅτι ἐντάσσεται προφανῶς στό πλαίσιο τῶν καθαρῶς συμβατικῶν σχέσεων. Δέν πρόκειται συνεπῶς περί ἀμφισβητήσεως τῆς νομιμότητος πράξεων βάσει τῶν λόγων ἀκυρώσεως τοῦ ἄρθρου 173 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἀλλά περί ἐξακριβώσεως τοῦ κατά πόσον ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἡ καθ' ἧς ὑποχρεώνει τούς προσφεύγοντες νά ἐκτελέσουν τίς συμβατικές ὑποχρεώσεις πού τούς βαρύνουν, χωρίς οἱ ὑποχρεώσεις αὐτές νά ἔχουν καμμία σχέση μέ τόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, εἶναι σύμφωνος μέ τήν σύμβαση.

Οἱ *προσφεύγοντες* λαμβάνουν ὑπό σημείωση τήν διαβεβαίωση τῆς καθ' ἧς, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ παρούσα διαφορά δέν ἐμπίπτει στό πεδίο ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Ἐκφράζουν τήν ἔκπληξή τους ὡς ἐκ τούτου γιά τό ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ἐβασίσθη στήν τροποποίηση ἀπό τό Συμβούλιο τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως γιά νά ἐπιβάλει μονομερῶς νέα τιμή μετατροπῆς τοῦ βελγικοῦ φράγκου σέ λιρέτες καί γιά τό ὅτι ἐνήργησε ὡς ἁρμοδία ἐκ τοῦ κανονισμοῦ ἀρχή ἔναντι ὑπαλλήλου, ἔναντι τοῦ ὁποίου

εὑρίσκεται ὁπωσδήποτε σέ πλεονεκτικότερη θέση, καί ὄχι ὡς δανειστής, ὁ ὁποῖος, ὅταν πρόκειται γιά σύμβαση ἰδιωτικοῦ δικαίου, δέν δύναται νά τροποποιήσει μονομερῶς τίς κρατήσεις, ἐφ' ὅσον δέν ἐπέτυχε τήν σχετική συναίνεση τοῦ ὀφειλέτου ἤ ἐφ' ὅσον δέν ἀνέλαβε τήν πρωτοβουλία νά ζητήσει ἀπό τόν δικαστή, ὁ ὁποῖος στήν προκειμένη περίπτωση ὁρίζεται συμβατικῶς, νά ἀποφανθεῖ ἐπί τοῦ σχεδιαζομένου μέτρου.

Β — Ἐπί τῆς οὐσίας

Οἱ *προσφεύγοντες* δηλώνουν ὅτι ἡ Ἐπιτροπή, ἐφαρμόζοντας τίς νέες μεθόδους μετατροπῆς σέ ἰταλικές λιρέτες γιά τόν ὑπολογισμό τῶν μηνιαίων δόσεων πού ὄφειλαν, παρεβίασε τόν γενικό κανόνα «pacta sunt servanda». Ὁ Battaglia δέ προβάλλει ἕνα δεύτερο λόγο ἀκυρώσεως, τήν παραβίαση τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἀφοῦ ἡ ἀπόφαση πού ἔλαβε ἡ Ἐπιτροπή νά προβεῖ σέ νέα μετατροπή γιά τόν ὑπολογισμό τῶν μηνιαίων δόσεων δέν ἐκοινοποιήθη στούς προσφεύγοντες καί δέν ἠτιολογήθη ἐγγράφως.

Οἱ προσφεύγοντες ἀντελήφθησαν ὅτι ἡ Ἐπιτροπή προέβη μονομερῶς μέ νέα, δυσμενή γι' αὐτούς μέθοδο, στήν μετατροπή σέ λιρέτες τῆς ἐκφρασμένης σέ βελγικά φράγκα μηνιαίας δόσεως πού περιελαμβάνετο στό ἐκκαθαριστικό σημείωμα ἀποδοχῶν τους τῆς 15ης Ἀπριλίου 1979. Καμμία ἐξήγηση δέν τούς παρεσχέθη σχετικά.

Ὁ τρόπος μετατροπῆς τῆς ἰταλικῆς λιρέτας πού ἐφήρμοσε ἡ Ἐπιτροπή μεταβάλλει ἐκ θεμελίων τήν ἰσορροπία τῆς συμβάσεως, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι τό ἐπιτόκιο ὑπερέβαινε πλέον σημαντικῶς τό 4 % πού εἶχε προβλεφθεῖ μέ τήν σύμβαση. Ἐξ ἄλλου, ἀκόμα καί ἄν ὑποτεθεῖ ὅτι ἡ μονομερής τροποποίηση εἶναι νόμιμη, δέν δύναται ἐν πάσῃ περιπτώσει, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 11, ἐδάφιο 2, τῶν ἐκτελεστικῶν διατάξεων πού ἐδημοσιεύθησαν στόν ὑπ' ἀριθ. 170 A Courrier du personnel (Ταχυδρόμο τοῦ Προσωπικοῦ) τῆς 8ης Ἰουλίου 1971, νά θίξει τά δικαιώματα τῶν ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἤδη συνάψει δάνεια.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἀπαντᾶ ὅτι ὄχι μόνο δέν παρεβίασε τήν σύμβαση, ἀλλά ἀντιθέτως τήν ἐφήρμοσε. Πράγματι, οἱ μηνιαῖες δόσεις πού ὄφειλαν οἱ προσφεύγοντες γιά τήν ἀπόσβεση τοῦ δανείου συνίστατο σέ ποσό βελγικῶν φράγκων καί ὄχι σέ σταθερό ποσό ἰταλικῶν λιρετῶν. Δέν δύναται νά ἀμφισβητηθεῖ ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δικαιοῦται, βάσει τοῦ ἄρθρου 5 τῆς συμβάσεως, νά κρατεῖ ἀπό τίς ἀποδοχές τοῦ ὀφειλέτου «τήν μηνιαία δόση πού περιλαμβάνεται στόν τοκοχρεολυτικό πίνακα», ἤτοι νά ἀφαιρεῖ ἀπό τίς ἀποδοχές του, πού ἐν προκειμένῳ καταβάλλονται σέ λιρέτες, τό ποσό λιρετῶν πού ἀποτελεῖ τό ἰσόποσο τῆς ὀφειλομένης σέ βελγικά φράγκα μηνιαίας δόσεως.

Ὁ προβαλλόμενος ἀπό τούς προσφεύγοντες λόγος δέν ὑφίσταται κατ' οὐσία, ἐφ' ὅσον δέν εἶναι σέ θέση νά περιγράψουν τήν συμβατική ρήτρα ἀπό τήν ὁποία νά προκύπτει ὅτι ὁ δανειστής ἠγγυήθη ἀπό ἀπόψεως συναλλάγματος τήν ὑπό κρίση πράξη. Ἀντιθέτως, τό ἄρθρο 9 τῆς ἀποφάσεως τῆς 17ης Ἰουνίου 1971 προβλέπει, σχετικά μέ τίς καταβολές πού πραγματοποιοῦνται γιά τά «ἐκφρασμένα σέ βελγικά φράγκα» δάνεια, ὅτι «πραγματοποιοῦνται» ἀφ' ἑνός μέν «στό νόμισμα τῆς χώρας στήν ὁποία εὑρίσκεται ἡ κατοικία γιά τήν ὁποία χορηγεῖται τό δάνειο», ἀφ' ἑτέρου δέ «μέ βάση τήν ἰσχύουσα τόν χρόνο τῆς καταβολῆς ἰσοτιμία». Συνεπῶς, οἱ μηνιαῖες δόσεις ἐξοφλήσεως διέπονται ἀπό τόν αὐτό κανόνα. Συγχρόνως τό ἄρθρο 15 τῆς συμβάσεως προβλέπει ὅτι οἱ ἐξοφλήσεις πραγματοποιοῦνται «στό νόμισμα τῆς χώρας στήν ὁποία εὑρίσκεται ἡ κατοικία γιά τήν ὁποία ἐχορηγήθη τό δάνειο καί στό ὁποῖο κατεβλήθη τό ποσό τοῦ δανείου», μέ ἀποτέλεσμα ἡ μετατροπή σέ βελγικά φράγκα νά γίνεται «μέ βάση τήν ἰσχύουσα κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταφορᾶς ἰσοτιμία».

Ἡ «ἰσχύουσα κατά τόν χρόνο τῆς καταβολῆς ἰσοτιμία» πρέπει νά ἀναζητηθεῖ γιά τό χρονικό διάστημα ἕως τόν μήνα Μάρτιο 1979 στήν ἰσοτιμία ΔΝΤ: 1 θελγικό φράγκο = 12,50 λιρέτες. Πράγματι, αὐτή ἦταν ἡ ἰσοτιμία πού ἴσχυε γιά τά ὄργανα καί τό προσωπικό, ὅσον ἀφορᾶ τίς προβλεπόμενες ἀπό τό ἄρθρο 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως μεταφορές. Ἀπό τοῦ μηνός Ἀπριλίου 1979 καί ἐν ὄψει τοῦ κανονισμοῦ 3085/78, ἡ ἰσοτιμία ΔΝΤ δέν ἴσχυε πλέον γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Συνεπῶς ἡ ἐφαρμογή τῆς ἰσοτιμίας αὐτῆς θά ἦταν ἀντίθετη πρός τήν σύμβαση.

Οὐδέποτε ἐδόθη ἀπό τήν καθ' ἧς οἱαδήποτε διαβεβαίωση στούς ἐνδιαφερομένους πού νά ἐγγυᾶται τήν διατήρηση τῆς ἰσοτιμίας ΔΝΤ μέχρι λήξεως τῆς συμβάσεως. Ἡ ἐπιστολή πού ἀπηύθυνε τήν 21η Μαρτίου 1977 ὁ Γενικός Διευθυντής Διοικήσεως στόν ἀντιπρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Προσωπικοῦ τῆς Ispra, σύμφωνα μέ τήν ὁποία προκειμένου περί τῶν ὀφειλετῶν ἐκείνων πού, ὅπως οἱ προσφεύγοντες, δέν εἶχαν δεχθεῖ τήν πρόταση τῆς Ἐπιτροπῆς τό 1975 περί «μειώσεως τῆς ὀφειλῆς», «οἱ ἐξοφλήσεις τῶν δανείων θά διενεργοῦνται μέ τήν ἴδια τιμή πού ἐχρησιμοποιήθη γιά τήν χορήγηση τοῦ δανείου αὐτοῦ, ἤτοι 100 λιρέτες = 8 θελγικά φράγκα», ἀνεφέρετο στίς τότε περιστάσεις καί δέν ἀντιμετώπιζε τό ἐνδεχόμενο μεταβολῆς τους μέ τήν θέσπιση καί τήν ἰσχύ νέων ἰσοτιμιῶν γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως.

Ἀντιθέτως, λίγο ἀργότερα, ἤτοι ἐντός τοῦ μηνός Ἰουνίου 1977, ὁ ἴδιος γενικός διευθυντής μέ ἐπιστολή του προειδοποίει τούς ἐν λόγω ὀφειλέτες ὅτι «... καμμία ἐγγύηση δέν δύναται νά δοθεῖ ὡς πρός τήν διατήρηση τῆς τιμῆς συναλλάγματος τήν ὁποία ἐφαρμόζει σήμερα ἡ Ἐπιτροπή γιά τήν μετατροπή σέ θελγικά φράγκα ... τῶν κρατήσεων ἐπί τῶν ἀποδοχῶν».

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐπιστολή τῆς καθ' ἧς πού ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς ἀποφάσεώς της τῆς 25ης Ἰουλίου 1975, ἡ τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 9 τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἰουνίου 1971 δέν εἰσήγαγε καμμία καινοτομία σέ σχέση μέ τό προγενέστερο καθεστώς, δεδομένου ὅτι ἡ διάταξη τοῦ νέου ἄρθρου 9 γιά τίς μηνιαῖες κρατήσεις («οἱ κρατήσεις... πραγματοποιοῦνται σέ θελγικά φράγκα») περιελαμβάνετο ἤδη στά ἄρθρα 4 καί 5 τῆς συμβάσεως.

Ἀφοῦ τό προβλεπόμενο ἀπό τήν σύμβαση ἐπιτόκιο ὕψους 4 % ἀναφέρεται στόν καθορισμό τῆς ὀφειλομένης σέ θελγικά φράγκα καί ὄχι σέ λιρέτες μηνιαίας δόσεως, δέν δύναται νά ἐπιφέρει τίς συνέπειες πού φαίνεται ὅτι ἐπιδιώκουν νά τοῦ προσδώσουν οἱ προσφεύγοντες σέ σχέση μέ τό ὕψος τοῦ ποσοῦ σέ λιρέτες πού καταβάλλεται μηνιαίως ὡς τό ἰσόποσο τῆς ὀφειλομένης μηνιαίας δόσεως. Ἡ ἐπιβολή σέ ἕνα συμβαλλόμενο τῆς ὑποχρεώσεως νά ἐγγυηθεῖ σταθερή καί ἀμετάθλητη τιμή συναλλάγματος, ὑπό ὅρους πού ἀντίκεινται στό περιεχόμενο τῶν ἀμοιβαίων δεσμεύσεων, θέτει σέ κίνδυνο τήν ἰσορροπία τῆς συμβάσεως. Ὑπό τίς περιστάσεις αὐτές εἶναι δύσκολο νά γίνει κατανοητό πῶς ἡ ἐφαρμογή τῆς νέας ἰσοτιμίας δύναται νά θίξει τά δικαιώματα τῶν ὀφειλετῶν κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 11, παράγραφος 2, τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἰουνίου 1971.

Ὅσον ἀφορᾶ τόν δεύτερο λόγο πού προβάλλει ὁ Battaglia, ἡ Ἐπιτροπή ἐκφράζει τήν ἔκπληξή της γιά τό ὅτι ὁ τελευταῖος, ἀφοῦ ὑπεστήριξε «τήν πλήρη αὐτοτέλεια τῆς συμβάσεως ἔναντι τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως», ἐπιχειρεῖ νά ἀνεύρει στόν κανονισμό αὐτό κανόνες πού, ἄν καί δέν προβλέπονται στήν σύμβαση, πάντως ἰσχύουν στό πεδίο τῶν συμβατικῶν σχέσεων. Ἐν πάση ὅμως περιπτώσει, ἐπειδή οἱ ἐπιταγές τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ἐτηρήθησαν, ὁ λόγος αὐτός εἶναι κατ' οὐσία ἀβάσιμος. Πράγματι, ἤδη πρό τοῦ μηνός Ἀπριλίου 1979, ὁ προσφεύγων εἰδοποιήθη ἐπανειλημμένως καί μέ τρόπο ἀκριβή (βλέπε ἀνωτέρω) ὅτι ἡ νέα ἰσοτιμία πού θά ἴσχυε γιά τίς μεταφορές γιά τόν ὑπολογισμό τῶν κρατήσεων σέ λιρέτες ἐπί τῶν ἀποδοχῶν του πρός τόν σκοπό τῆς ἀποσβέσεως τοῦ

δανείου του θά άνήρχετο σέ 1 βελγικό φράγκο = 18,35 λιρέτες. Στίς έγκυκλίους πού τοῦ άπεστάλησαν περιελαμβάνοντο «ὅλα τά άπαραίτητα στοιχεῖα, τά ὁποῖα ὁδήγησαν τήν διοίκηση στήν άπόφασή της καί τά ὁποῖα συνεπῶς άρκοῦν γιά τόν δικαστικό ἔλεγχο» (πρβλ. ὑπόθεση 61/76, Geist, Recueil 1977, σ. 1419).

Ἡ Ἐπιτροπή, ἔχουσα συνείδηση τῆς διαφορᾶς πού ὑφίσταται μεταξύ τῶν ὀφειλετῶν, τό κεφάλαιο τοῦ χρέους τῶν ὁποίων έμειώθη άπό 1ης Φεβρουαρίου 1976, καί τῶν ὀφειλετῶν, οἱ ὁποῖοι, ὅπως οἱ προσφεύγοντες, δέν ἠθέλησαν νά τύχουν τῆς μειώσεως αὐτῆς, προτείνει τήν ἐφαρμογή ἐναντι τῶν τελευταίων αὐτῶν τῆς ἐν λόγω μειώσεως, ἡ ὁποία θά συνεπήγετο τήν μείωση άπό τόν Ἀπρίλιο 1979 τοῦ ὀνομαστικοῦ ποσοῦ τῆς μηνιαίας δόσεως σέ βελγικά φράγκα τήν ὁποία ὀφείλουν νά καταβάλλουν. Ἡ ἀνωτέρω μείωση δέν θά εἶχε νόημα παρά στό πλαίσιο τῆς άπόψεως πού ὑποστηρίζει ἡ Ἐπιτροπή, θά πρέπει δέ νά συνίσταται σέ μείωση ἀνάλογη πρός τήν σχέση μεταξύ τοῦ κεφαλαίου πού εἶχε άποδοθεῖ ἤδη μέχρι τόν Μάρτιο 1979 μέ βάση τήν παλαιά τιμή ΔΝΤ καί τοῦ συνολικοῦ ὕψους τοῦ κεφαλαίου πού πρέπει νά ἐξοφληθεῖ.

Οἱ *προσφεύγοντες* ἀπαντοῦν ὅτι τά συμβαλλόμενα μέρη ἠθέλησαν ἐξ ἀρχῆς νά ἐφαρμοσθεῖ καί νά ἐξακολουθήσει νά ἐφαρμόζεται μεταξύ τους ἡ ἰσοτιμία τήν ὁποία εἶχε δεχθεῖ τό ΔΝΤ τό 1965 (1 βελγικό φράγκο = 12,50 λιρέτες). Οἱ συμβαλλόμενοι δέν άναφέρονται στό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, οὔτε ἄλλωστε στήν τραπεζική τιμή συναλλάγματος, ἡ ὁποία ἀκόμη καί κατά τήν σύναψη τῶν συμβάσεων καί τήν καταβολή τοῦ δανείου δέν συνέπιπτε μέ τήν ἐπίσημη τιμή (ἐξ ἄλλου οἱ διακυμάνσεις τῶν νομισμάτων οὐδέποτε εἶχαν ἐπίπτωση ἐπί τῆς συμπεριφορᾶς τῶν συμβαλλομένων μερῶν).

Ἡ Ἐπιτροπή ἀποδίδει στούς προσφεύγοντες ἄποψη πού οἱ ἴδιοι δέν ὑποστηρίζουν. Δέν ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ σύμβαση άναφέρει ρητῶς μία ἀμετάβλητη ἰσοτιμία τοῦ βελγικοῦ φράγκου πρός τήν λιρέτα καί δέν διεκδικοῦν τήν ὑποτιθεμένη συναλλαγματική ἐγγύηση. Στήν πραγματικότητα ἡ Ἐπιτροπή εἶναι ἐκείνη πού ἐπιδιώκει νά ἐπιβάλει τό βελγικό φράγκο ὡς νόμισμα ἐξοφλήσεως καί νά ἐπιβάλει συγχρόνως τή μετατροπή του σέ λιρέτες μέ τήν τιμή συναλλάγματος πού ἰσχύει κατά τόν χρόνο τῆς μεταφορᾶς.

Οἱ προσφεύγοντες διακατέχονται άπό τό συναίσθημα ὅτι ἡ Ἐπιτροπή Ἐπικαλεῖται, χωρίς νά τό ὁμολογεῖ, τήν θεωρία τοῦ ἀπροβλέπτου. Μέ τόν τρόπο αὐτό ἀπεφάσισε σέ δεδομένη στιγμή νά μή ὑποστεῖ πλέον τίς συνέπειες τῆς de facto ὑποτιμήσεως τῆς λιρέτας καί συνεπῶς νά καθιερώσει γιά τήν ἐξόφληση μιά τιμή τοῦ νομίσματος αὐτοῦ πού δέν ἀνταποκρίνεται καθόλου πρός τά συμφωνηθέντα μεταξύ τῶν συμβαλλομένων.

Οὐδέποτε οἱ διάδικοι ἐθεώρησαν ὅτι ὄφειλαν νά άναφέρονται στήν «πραγματική» ἰσοτιμία τῆς λιρέτας πρός τό βελγικό φράγκο. Οὔτε ἄλλωστε ἔκαναν ποτέ εἰδική ἀναφορά στίς ἰσοτιμίες πού περιλαμβάνει ὁ κανονισμός ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Ἀντιθέτως άνεφέρθησαν ἐξ ἀρχῆς στήν τιμή πού ἐδήλωσε ἡ Ἰταλία καί ἐδέχθη τό ΔΝΤ καί ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο ὡς σταθερά ἀνεξαρτήτως τῶν πραγματικῶν διακυμάνσεων, ἀκόμη μάλιστα καί μετά τήν κατάρρευση τοῦ συστήματος πού εἶχε καθιερώσει ἡ ἱδρυτική συνθήκη τοῦ ΔΝΤ. Ἐξ ἄλλου, μία ἀπό τίς ἀποτελεσματικότερες μεθόδους γιά τόν προσδιορισμό τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας μιᾶς συμβάσεως συνίσταται στήν ἐξέταση τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖο τήν ἐξετέλεσαν οἱ συμβαλλόμενοι.

Τό ὑπηρεσιακό σημείωμα τοῦ Baichère τοῦ μηνός Ἰουνίου 1977 εἶναι σαφέστατο. Δια-

κρίνει μεταξύ τῶν κρατήσεων πού ἐπραγματοποιήθησαν βάσει τῶν ἐπιτρεπομένων δυνάμει τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως μεταφορῶν καί τῶν συμψηφισμῶν πρός ἐξόφληση τῶν μηνιαίων δόσεων τῶν ἐν λόγω δανείων. Τό ἀνωτέρω ὑπηρεσιακό σημείωμα πάντως προσέθετε ὅτι οὐδεμία ἐγγύηση ἐδίδετο σχετικά μέ τήν διατήρηση τῆς τιμῆς συναλλάγματος.

Τό γεγονός ὅτι οἱ προσφεύγοντες δέν ἀπεδέχθησαν τήν ἀπόφαση τῆς 25ης Ἰουλίου 1975, περί τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 9 τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἰουνίου 1971, ἐνοχλεῖ τήν Ἐπιτροπή. Πράγματι, ἄν ἡ Ἐπιτροπή ὑπεχώρει ἐνώπιον τῆς ἀρνήσεώς τους, θά ἀνεγνώριζε τόν καθαρῶς συμβατικό χαρακτήρα τῶν σχέσεων μεταξύ τῶν συμβαλλομένων, πράγμα πού θά ἐσήμαινε ὅτι δέν δύναται νά τίς τροποποιεῖ μονομερῶς. Αὐτό ὅμως ἔπραξε τό 1979. Γιά τόν λόγο αὐτό καταβάλλει προσπάθεια νά ἀποδείξει ὅτι ἡ «προταθείσα» τροποποίηση ἀφοροῦσε κυρίως τίς προεξοφλήσεις. Τόσο ὅμως τό κείμενο τοῦ ἄρθρου 9 ὅσο καί ἡ ἐπιστολή τοῦ Ἰουνίου 1977 πρός τούς ἐνδιαφερομένους δέν περιλαμβάνουν παρόμοιο περιορισμό.

Ὅσον ἀφορᾶ τό ζήτημα τῆς de facto αὐξήσεως τοῦ ἐπιτοκίου μέ τήν καθιέρωση νέας ἰσοτιμίας, δυσμενέστερης γιά τούς ὑπαλλήλους, ἡ Ἐπιτροπή τό ἐξέτασε κατά τρόπο τελείως τυπολατρικό, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι δέν ἔπαυσε νά τονίζει τό γεγονός ὅτι οἱ μηνιαῖες δόσεις ἦταν ἐκφρασμένες σέ βελγικά φράγκα. Οἱ προσφεύγοντες ἄλλωστε συγκρίνουν τό κεφάλαιο πού εἰσέπραξαν σέ λιρέτες καί τίς μηνιαῖες δόσεις πού ἐκρατήθησαν ἀπό τό μισθό τους ἀπό τό 1979, ἡ σύγκριση δέ αὐτή τούς ὁδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι τό ἐπιτόκιο ὑπερβαίνει κατά πολύ τό 4 %.

Ὁ Battaglia παραιτεῖται τοῦ δευτέρου λόγου ἀκυρώσεως πού προβάλλει, ἀφοῦ ἡ Ἐπιτροπή δέν ἰσχυρίζεται ὅτι ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως πού ἀφοροῦν τίς διαφορές (ἄν καί δέν ἐπιδιώκει τήν ἐφαρμογή τοῦ νέου κειμένου τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII ἐπί τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν τῆς παρούσης ὑποθέσεως.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν πρόταση τῆς Ἐπιτροπῆς περί διευθετήσεως, οἱ προσφεύγοντες φρονοῦν ὅτι ἐπιβάλλεται μᾶλλον ἡ ἐπαναφορά τῶν πραγμάτων στήν προτέρα κατάσταση καί ἡ παύση τῶν παρανόμων ἐγεργειῶν τῆς Ἐπιτροπῆς — καθώς καί τῶν συνεπειῶν τούς — πράγμα πού θά καταστήσει ἐφικτή τήν ἔναρξη νηφαλίων διαπραγματεύσεων.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἀνταπαντᾶ ὅτι ἡ ἔκφραση «ἰσχύουσα κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταφορᾶς ἰσοτιμία» τήν ὁποία περιλαμβάνει τό κείμενο τοῦ ἄρθρου 15 τῆς ἐν λόγω συμβάσεως δέν παρέχει προστασία τῶν συμβαλλομένων ἔναντι τῶν κινδύνων ἀπό τίς τιμές συναλλάγματος. Ἡ ἰσοτιμία αὐτή ἀποτελεῖ προφανῶς ἕνα ἄγνωστο παράγοντα. Σέ ἀντίθεση μέ τήν «ἰσχύουσα κατά τόν χρόνο τῆς συνάψεως τῆς συμβάσεως ἰσοτιμία», ἡ ὁποία εἶναι γνωστή στούς συμβαλλομένους καί παραμένει ἡ ἰδία καθ' ὅλη τήν διάρκεια τῆς συμβάσεως, ἡ ἰσχύουσα κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταφορᾶς ἰσοτιμία εἶναι ἄγνωστη στούς διαδίκους καί δύναται νά μεταβάλλεται σημαντικά, ἀφοῦ ἐξαρτᾶται ἐξ ὁρισμοῦ ἀπό τίς ἡμερομηνίες κατά τίς ὁποῖες πραγματοποιοῦνται οἱ μεταφορές. Συνεπῶς, ἀφοῦ συνεφώνησαν στήν ἰσοτιμία αὐτή, οἱ συμβαλλόμενοι ἐδέχθησαν μέ πλήρη ἐπίγνωση νά ἀναλάβουν τόν κίνδυνο ἀπό τίς τιμές συναλλάγματος.

Ἡ ἑρμηνεία πού δίδει ἡ καθ' ἧς καί σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ προβλεπομένη στήν σύμβαση ἰσοτιμία εἶναι ἡ ἰσχύουσα βάσει τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως γιά τόν ὑπολογισμό τῶν ἀποδοχῶν πού καταβάλλονται σέ νόμισμα διάφορο τοῦ βελγικοῦ φράγκου, καθώς καί γιά τίς μεταφορές, εἶναι σύμφωνη μέ τήν γενικότερη οἰκονομία τῆς συμβάσεως. Ἡ σύμβαση αὐτή παρέχει τήν εὐχέρεια στούς ὑπαλλήλους νά τύχουν στεγαστικῶν δανείων ὑπό ἰδιαιτέρως εὐνοϊκούς ὅρους. Βασικό στοιχεῖο εἶναι ἡ ταυτότητα τοῦ ὀφειλέτου. Ἡ χορήγηση ἑνός παρομοίου δανείου ἀποτελεῖ πλεονέκτημα χρηματικῆς φύσεως πού παρέχεται στούς ὑπαλλήλους λόγω τῆς ἰδιότητός τους αὐτῆς. Εἶναι λοιπόν φυσικό οἱ μεταφορές τῶν ποσῶν τῶν δανείων αὐτῶν νά διέπονται ἀπό τίς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως περί συναλλάγματος πού ἰσχύουν γιά τό προσωπικό τῶν Κοι-

νοτήτων. Ἀντιθέτως, ἡ ἑρμηνεία τῶν προσφευγόντων, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ προβλεπομένη στόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ἰσοτιμία εἶναι ἡ δηλωθεῖσα ἐπισήμως ἀπό τήν Ἰταλία στό ΔΝΤ, δέν ἀνευρίσκει κανένα ἔρεισμα οὔτε στήν σύμβαση οὔτε στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο τήν ἐξετέλεσαν οἱ συμβαλλόμενοι. Ἐν πάση περιπτώσει, ἡ ἡμερομηνία πού πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη εἶναι πάντοτε ἡ ἡμερομηνία τῆς μεταφορᾶς.

Μετά τήν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τῆς δευτέρας τροποποιήσεως τοῦ καταστατικοῦ τοῦ ΔΝΤ («συμφωνία τῆς Ἰαμαϊκῆς» τῆς 7ης καί 8ης Ἰανουαρίου 1976), ὁ ὅρος ἰσοτιμία ὅπως τόν ἐννοοῦν οἱ προσφεύγοντες, ἤτοι ἡ ἐκφρασμένη σέ ὁρισμένη ποσότητα καθαροῦ χρυσοῦ ἰσοτιμία, πού ἐδηλώθη στό ΔΝΤ καί ἔγινε ἀποδεκτή ἀπό αὐτό, δέν ὑφίσταται πλέον, μέ συνέπεια ὡς «ἰσχύουσα κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταφορᾶς ἰσοτιμία» νά πρέπει κατά τήν ἄποψή τους νά νοεῖται τοῦ λοιποῦ ἡ πράγματι ἰσχύουσα στήν ἀγορά τιμή τήν ἐν λόγω ἡμέρα.

Ἡ διατήρηση μέχρι τήν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τῶν κανονισμῶν 3085/78 καί 3086/78 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1978, τῆς τιμῆς συναλλάγματος 12,5 λιρέτες = 1 ἑλγικό φράγκο δέν ἀποτελεῖ παρά τήν συνέπεια τῆς ἐφαρμογῆς, στό πλαίσιο τοῦ προγενεστέρου ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, τῆς δηλωθείσης στό ΔΝΤ ἰσοτιμίας τῆς ἰταλικῆς λιρέτας. Ὅταν ἀπεδείχθη ὅτι οἱ νομισματικές «κακές συγκυρίες» καί ἰδίως ἡ διακύμανση τῶν νομισμάτων ἔθετε σέ διαρκή κίνδυνο τό σύστημα τῶν «σταθερῶν» ἰσοτιμιῶν, οἱ κοινοτικές ἀρχές τροποποίησαν τίς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως περί συναλλάγματος πού ἀνεφέροντο στίς παλαιές ἰσοτιμίες ΔΝΤ πού εἶχαν ἤδη καταργηθεῖ. Ἡ Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία ἄλλωστε δέν εἶναι αὐτή πού ἐξέδωσε τούς προαναφερθέντες κανονισμούς, δέν προέβη σέ μονομερή τροποποίηση τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως δανείου. Ἁπλῶς διεπίστωσε ὅτι ἡ ἰσοτιμία ΔΝΤ δέν ἀνταπεκρίνετο πλέον στήν «ἰσχύουσα κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταφορᾶς ἰσοτιμία» καί, ἀντί νά ἐφαρμόζει τοῦ λοιποῦ τήν πράγματι ἰσχύουσα τιμή στήν ἀγορά κατά τήν ἐν λόγω ἡμέρα, προτίμησε νά συνεχίσει τήν ἐφαρμογή τῆς ἰσχυούσης δυνάμει τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τιμῆς μετατροπῆς, βάσει τῶν νέων ἄρθρων 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως καί 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ. Ἐπί τῶν ἐπιδίκων ἐξοφλήσεων ἐφαρμόζεται ἡ τιμή μετατροπῆς πού ἰσχύει γιά τίς μεταφορές κεφαλαίων πού πραγματοποιοῦνται δυνάμει τοῦ ἐν λόγω ἄρθρου 17, ἡ λεγομένη «τιμή μεταφορᾶς», πού εἶναι περισσότερο συμφέρουσα ἀπό ὅσο ἡ προβλεπομένη στό νέο ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τιμή συναλλάγματος καί ἀκόμη συμφερότερη ἀπό τήν τιμή πού ἐφαρμόζουν οἱ τράπεζες.

Ἡ Ἐπιτροπή δέν ἀμφισβητεῖ ὅτι μέ τό ἄρθρο 15 πρῶτο ἐδάφιο τῆς συμβάσεως ἀναγνωρίζεται στόν ὀφειλέτη τό δικαίωμα ἐξοφλήσεως τοῦ ἐκφρασμένου σέ βελγικά φράγκα δανείου, τό ὁποῖο ἐχορηγήθη σέ ἰταλικές λιρέτες μέ βάση τήν ἰσχύουσα μεταξύ τῶν δύο νομισμάτων ἰσοτιμία κατά τόν χρόνο τῆς χορηγήσεως, εἴτε σέ βελγικά φράγκα εἴτε σέ λιρέτες. Τό ἴδιο ὅμως ἄρθρο διευκρινίζει ἐπίσης ὅτι στήν περίπτωση αὐτή οἱ λιρέτες πρέπει νά μετατραποῦν σέ βελγικά φράγκα καί τοῦτο βάσει τῆς ἰσχυούσης κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταφορᾶς ἰσοτιμίας.

Ἡ τελευταία αὐτή διάταξη πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ σέ συνδυασμό μέ τά ἄρθρα 4 καί 5 τῆς συμβάσεως, τά ὁποῖα δίδουν στήν Ἐπιτροπή τό δικαίωμα νά κρατεῖ ἀπό τίς ἀποδοχές τοῦ ὀφειλέτου πού ἐκφράζονται σέ βελγικά φράγκα τό ποσό τῆς μηνιαίας δόσεως πού προβλέπεται στόν τοκοχρεολυτικό πίνακα ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο τμῆμα τῆς συμβάσεως καί ἔχει ἐπίσης καταρτισθεῖ σέ βελγικά φράγκα. Σέ ἀντίθεση μέ ὅσα βεβαιώνουν οἱ προσφεύγοντες, ἡ καθ' ἧς δέν τούς «ἐπιβάλλει» τό βελγικό φράγκο ὡς νόμισμα καταβολῆς. Ἐφαρμόζει ἁπλῶς τήν σύμβαση ἡ ὁποία

άφ' ενός μέν τῆς ἐξασφαλίζει τήν μηνιαία ἐξόφληση ἑνός ποσοῦ πού ἐκφράζεται σέ δελγικά φράγκα, ἀφ' ἑτέρου δέ τήν ἐξουσιοδοτεῖ, ὅταν συντρέχει περίπτωση κρατήσεως γιά τόν σκοπό αὐτό μέρους τῶν ἀποδοχῶν τοῦ ὀφειλέτου πού καταβάλλονται σέ νόμισμα διαφορετικό ἀπό τό δελγικό φράγκο, νά κάνει χρήση τῆς ἰσχυούσης κατά τόν χρόνο αὐτό τιμῆς μετατροπῆς τοῦ ἐν λόγω νομίσματος σέ δελγικά φράγκα.

Ἡ ἀναφορά τῶν προσφευγόντων στήν θεωρία τοῦ ἀπροβλέπτου δέν ἔχει καμμία σχέση μέ τήν συγκεκριμένη περίπτωση. Ἂν ἡ ἰταλική λιρέτα ἠκολούθει ἀντίστροφη πορεία, οἱ προσφεύγοντες θά ἦσαν οἱ πρῶτοι πού θά ἀναγνώριζαν ὅτι ἡ τιμή μετατροπῆς τοῦ ἄρθρου 15 τῆς συμβάσεως δύναται ἐξ ὁρισμοῦ νά ἀλλάσσει κατά τήν διάρκεια τῆς ἐκτελέσεως τῆς συμβάσεως.

IV — Προφορική διαδικασία

Οἱ διάδικοι ἀγόρευσαν κατά τήν συνεδρίαση τῆς 17ης Δεκεμβρίου 1981.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 18ης Μαρτίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ δικόγραφο πού κατέθεσαν στή γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 14 Δεκεμβρίου 1979, ὁ Battaglia καί ἡ Cocco, ὑπάλληλοι τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, τοποθετημένοι στήν Ispra τῆς Ἰταλίας, ἤσκησαν προσφυγή, μέ τήν ὁποία προβάλλουν ὡς κύριο αἴτημα τήν ἀκύρωση τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς περί τροποποιήσεως τοῦ τρόπου ὑπολογισμοῦ τῶν ὀφειλομένων ἀπό τούς προσφεύγοντες μηνιαίων δόσεων πρός ἐξόφληση στεγαστικοῦ δανείου πού συνήφθη μεταξύ τους καί τῆς καθ' ἧς.

2 Μέ ἀπόφαση τῆς 2ας Μαρτίου 1970 περί χρήσεως τῶν διαθεσίμων κονδυλίων τῶν ἐγγεγραμμένων στόν προϋπολογισμό τῆς ΕΚΑΧ στήν θέση «Κονδύλια γιά συντάξεις», τό Συμβούλιο ἐξουσιοδότησε πράγματι τήν Ἐπιτροπή νά διαθέσει τό 40 % τῶν ἐν λόγω κονδυλίων γιά τή χορήγηση στεγαστικῶν δανείων στούς ὑπαλλήλους τῶν Κοινοτήτων.

3 Μέ ἀπόφαση τῆς 17ης Ἰουνίου 1971 ἡ Ἐπιτροπή ἐθέσπισε τίς ἀναγκαῖες ἐκτελεστικές διατάξεις, τό ἄρθρο 9 τῶν ὁποίων προέβλεπε εἰδικότερα ὅτι «τά κατά τήν ἔννοια τῆς παρούσης διατάξεως δάνεια ἐκφράζονται σέ δελγικά φράγκα. Οἱ ἀντίστοιχες καταβολές διενεργοῦνται στό νόμισμα τῆς χώρας στήν ὁποία εὑρίσκεται ἡ κατοικία γιά τήν ὁποία χορηγεῖται τό δάνειο μέ βάση τήν ἰσχύουσα κατά τό χρόνο τῆς καταβολῆς ἰσοτιμία».

4 Τήν 23η Δεκεμβρίου 1971 καί 16η Νοεμβρίου 1972 οί προσφεύγοντες συνῆψαν ἀντιστοίχως μέ τήν Ἐπιτροπή σύμβαση, δυνάμει τῆς ὁποίας ἔλαβαν ὡς δάνειο τά ποσά τῶν 750 000 καί 640 000 βελγικῶν φράγκων γιά τή χρηματοδότηση τῆς κατασκευῆς τῆς κατοικίας τους.

5 Βάσει τοῦ ἄρθρου 4 τῆς συμβάσεως, ὁ ὀφειλέτης ὑποχρεοῦται νά ἐξοφλήσει τό ποσό τοῦ δανείου σέ μηνιαῖες δόσεις πού καθίστανται ἀπαιτητές τήν 15η κάθε μηνός σύμφωνα μέ τόν συνημμένο πίνακα. Ὁ πίνακας αὐτός, ὁ ὁποῖος συνετάχθη σέ δύο ἀντίτυπα καί ὑπεγράφη καί ἀπό τούς δύο συμβαλλομένους, ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο τμῆμα τῆς συμβάσεως.

6 Τό ἄρθρο 5 τῆς συμβάσεως ὁρίζει ὅτι ὁ ὀφειλέτης δίδει ἀμετάκλητη ἐντολή στήν Ἐπιτροπή νά προβαίνει σέ κράτηση ἤ νά ἐντέλλεται τή διενέργεια κρατήσεως ἀπό τό ὄργανο τῆς Κοινότητος στό ὁποῖο ἀνήκει ἤ θά ἀνήκει πρός μεταφορά στήν Ἐπιτροπή, τήν 15η κάθε μηνός, ἀπό τίς μηνιαῖες ἀποδοχές του ἤ ἀπό οἱεσδήποτε ἄλλες ἀποδοχές, τῆς μηνιαίας τοκοχρεολυτικῆς δόσεως πού ἀναγράφεται στόν πίνακα τόν ὁποῖο ἀναφέρει τό ἄρθρο 4.

7 Τό ἄρθρο 15 τῆς συμβάσεως προβλέπει ὅτι κάθε μεταφορά πού διενεργεῖ ὁ ὀφειλέτης ὑπέρ τοῦ δανειστοῦ ὡς προεξόφληση ἤ ὡς πληρωμή τῶν μηνιαίων δόσεων πρέπει νά γίνεται σέ βελγικά φράγκα ἤ στό νόμισμα τῆς χώρας στήν ὁποία εὑρίσκεται ἡ κατοικία γιά τήν ὁποία ἐχορηγήθη τό δάνειο καί στό ὁποῖο κατεβλήθη τό ποσό τοῦ δανείου. Ἡ μετατροπή τοῦ ἐν λόγω ποσοῦ σέ βελγικά φράγκα θά διενεργεῖται μέ βάση τήν ἰσχύουσα κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταφορᾶς ἰσοτιμίας.

8 Στόν πίνακα περί τοῦ ὁποίου γίνεται λόγος στό ἄρθρο 4 τῆς συμβάσεως, τό ποσό τοῦ δανείου, οἱ μηνιαῖες δόσεις, ὁ μηνιαῖος τόκος, ἡ μηνιαία ἀπόσβεση τοῦ κεφαλαίου καί τό ὑπολειπόμενο κεφάλαιο ἐκφράζονται σέ βελγικά φράγκα.

9 Τό ποσό τοῦ δανείου μετετράπη σέ ἰταλικές λιρέτες μέ βάση τήν ἰσοτιμία 1 βελγικό φράγκο = 12,50 λιρέτες, ἡ ὁποία ἐδηλώθη στό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο τήν 1η Ἰανουαρίου 1965 καί ἐλήφθη τότε ὡς βάση γιά τόν ὑπολογισμό τῶν ἀποδοχῶν τῶν ὑπαλλήλων, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων (ἐφεξῆς: κανονισμός ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως). Ἀντιστοίχως, ἡ ἐξόφληση τῶν δανεισθέντων ποσῶν (πάντοτε μέ βάση τήν προαναφερθεῖσα τιμή συναλλάγματος) διενεργεῖτο ὑπό τή μορφή κρατήσεων ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπό τήν ἰδιότητά της ὡς δανειστοῦ ἐπί τῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν τοῦ ὑπαλλήλου.

10 Τό σύστημα ἐλειτούργει μέ τόν ἀκόλουθο τρόπο: ὁ βασικός μισθός τοῦ ὑπαλλήλου, ἐπί τοῦ ὁποίου ἐφηρμόζετο ὁ συντελεστής ἀναπροσαρμογῆς (ἐπί παραδείγματι 100 000 βελγικά φράγκα × συντελεστή ἀναπροσαρμογῆς γιά τήν Ἰταλία 157,8 τόν μήνα Μάρτιο 1979) ἐμειοῦτο κατά τό ποσό τῆς ἐξοφλητικῆς δόσεως γιά τό στεγαστικό δάνειο (ἐπί παραδείγματι 5 000 βελγικά φράγκα), μέ ἀποτέλεσμα οἱ καθαρές ἀποδοχές νά καθορίζονται, πάντοτε σύμφωνα μέ τό παράδειγμα, στό ὕψος τῶν 152 800 βελγικῶν φράγκων, ποσό μετατρεπόμενο σέ ἰταλικές λιρέτες σύμφωνα μέ τήν ἰσοτιμία 1 βελγικό φράγκο = 12,50 λιρέτες.

11 «Πρός ἐπίλυση τῶν ἀνακυψασῶν δυσχερειῶν μετά τή διακύμανση τῆς τιμῆς συναλλάγματος» ἡ Ἐπιτροπή ἀπεφάσισε τήν 25η Ἰουλίου 1975 νά τροποποιήσει τό ἄρθρο 9 τῶν ἐκτελεστικῶν διατάξεων τῆς 17ης Ἰουνίου 1971· κατόπιν αὐτοῦ, προκειμένου περί τῶν συμβάσεων δανείου πού συνήφθησαν μετά τήν ἐν λόγω ἡμερομηνία, τόσο ἡ καταβολή τοῦ δανείου, ὅσο καί ἡ ἐξόφλησή του ἔπρεπε νά γίνεται ἀποκλειστικῶς σέ βελγικά φράγκα.

12 Τό ἄρθρο 2 σημεῖο I τῆς ἀποφάσεως ὁρίζει:

«α) Ὁ δανειστής ὁ ὁποῖος ἔλαβε τό ποσό τοῦ δανείου στό νόμισμα τῆς χώρας ὅπου εὑρίσκεται ἡ κατοικία, σέ τιμή ἄλλη ἀπό τή μέση τιμή τοῦ ἐν λόγω νομίσματος στήν ἀγορά συναλλάγματος τῶν Βρυξελλῶν κατά τήν ἡμέρα τῆς καταβολῆς, δύναται νά ζητήσει — ἐντός προθεσμίας δύο μηνῶν ἀπό τῆς ἡμερομηνίας κοινοποιήσεως τῆς παρούσης ἀποφάσεως — μείωση τοῦ ὀφειλομένου κεφαλαίου, κατά τό μέτρο πού ὑπέστη οἰκονομική ζημία, λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἐξόφληση γίνεται σέ βελγικά φράγκα.

β) Γιά τόν καθορισμό τοῦ κεφαλαίου τῆς νέας ὀφειλῆς τά ποσά πού κατεβλήθησαν στόν ὀφειλέτη σέ ξένο νόμισμα μετατρέπονται σέ βελγικά φράγκα μέ τήν τιμή πού καθορίζεται στό στοιχεῖο α). Ἀπό τό κατ' αὐτό τόν τρόπο ὑπολογιζόμενο ποσό ἀφαιροῦνται οἱ τοκοχρεολυτικές δόσεις πού κατεβλήθησαν μέχρι τήν ἡμερομηνία τῆς ἀποφάσεως περί μειώσεως τῆς ὀφειλῆς. Ἐάν οἱ ἐν λόγω δόσεις κατεβλήθησαν στό νόμισμα τῆς χώρας ὅπου εὑρίσκεται ἡ κατοικία, μετατρέπονται ἐπίσης σέ βελγικά φράγκα στήν τιμή πού ὁρίζεται στό στοιχεῖο α).

γ) Ὅλες οἱ ἐξοφλήσεις μετά τήν ἀπόφαση περί μειώσεως τῆς ὀφειλῆς πραγματοποιοῦνται σέ βελγικά φράγκα.»

13 Ἡ ἀνωτέρω ἀπόφαση ἐπεδόθη στούς προσφεύγοντες, οἱ ὁποῖοι πάντως δέν ἐζήτησαν τή μείωση τοῦ ὀφειλομένου κεφαλαίου.

14 Μετά τήν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τῶν κανονισμῶν 3085/78 καί 3086/78 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1978 (ABl. L 369, σ. 6 καί σ. 8), οἱ ὁποῖοι ἐτροποποίουν μεταξύ τῶν ἄλλων καί τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 63 περί νομισματικῶν ἰσοτιμιῶν καί τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII περί μεταφορῶν, ἡ Ἐπιτροπή ἐφήρμοζε γιά τή μετατροπή σέ βελγικά φράγκα τῶν ἰταλικῶν λιρετῶν, πού ἐκρατοῦντο ὡς μηνιαῖες δόσεις γιά τήν ἐξόφληση τοῦ δανείου, τήν τιμή πού προέκυπτε ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν «ἀναπροσαρμοσμένων» ἰσοτιμιῶν καί ἀπό τή νέα διατύπωση τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII. Τό ἐκκαθαριστικό σημείωμα ἀποδοχῶν τοῦ Battaglia τοῦ μηνός Μαρτίου 1979 περιεῖχε ποσό 4 281 βελγικῶν φράγκων ὡς ἐξόφληση, μετατραπέν σέ 53 512 λιρέτες. Γιά τόν μήνα Ἀπρίλιο τό αὐτό ποσό σέ βελγικά φράγκα μετετράπη σέ 78 590 λιρέτες. Γιά τό ἴδιο διάστημα ἡ μηνιαία δόση ἐξοφλήσεως τῆς Cocco, ἤτοι 3 483 βελγικά φράγκα, μετατραπείσα σέ λιρέτες, ηὐξήθη ἀπό 43 537 σέ 63 943 λιρέτες.

15 Ὁ Battaglia ὑπέβαλε, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 90 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ἔνσταση κατά τῆς μετατροπῆς τῶν λιρετῶν σέ βελγικά φράγκα σύμφωνα μέ τούς νέους ὅρους. Ἡ ἔνστασή του ἔμεινε ἀναπάντητη. Ἡ Cocco δέν ὑπέβαλε ἔνσταση.

16 Οἱ παροῦσες προσφυγές ἠσκήθησαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τῆς συμβάσεως, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο οἱ συμβαλλόμενοι ὑποχρεοῦνται νά φέρουν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου οἱαδήποτε διαφορά πού θά ἀνέκυπτε μεταξύ τους ὡς πρός τό κύρος, τήν ἑρμηνεία ἤ τήν ἐκτέλεση τῆς συμβάσεως.

17 Οἱ προσφεύγοντες ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ ἰσοτιμία πού ἐφηρμόσθη γιά τήν μετατροπή τοῦ ποσοῦ τοῦ δανείου σέ ἰταλικές λιρέτες καί γιά τήν μετατροπή τῶν λιρετῶν σέ βελγικά φράγκα πρός ἐξόφληση τῶν μηνιαίων δόσεων ἔπρεπε νά εἶναι ἡ δηλωθεῖσα στό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο καί ἐφαρμοσθεῖσα γιά τήν καταβολή τοῦ δανείου καί ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δέν δύναται νά θεσπίσει μονομερῶς ἄλλη ἰσοτιμία.

18 Ἐπιδιώκοντας νά ἐνισχύσουν τήν ἄποψή τους αὐτή, οἱ προσφεύγοντες παραπέμπουν στήν ἐπιστολή τῆς 21ης Μαρτίου 1977, τήν ὁποία ἀπηύθυνε ὁ γενικός διευθυντής Προσωπικοῦ καί Διοικήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς στόν R. Lubek, ἀντιπρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Προσωπικοῦ στήν Ispra, καί στήν ὁποία ἀναφέρονται τά ἑξῆς:

«Τέλος σᾶς ἀνακοινώνω ὅτι οἱ ἐξοφλήσεις τῶν δανείων γιά τά ὁποῖα ὁ ὀφειλέτης δέν ἐζήτησε τήν μείωση τῆς ὀφειλῆς του, ὅπως προβλέπεται μέ τήν ἀπό-

φαση τῆς 25. 7. 1975, θά διενεργοῦνται μέ τήν ἴδια τιμή πού ἐχρησιμοποιήθη γιά τή χορήγηση τοῦ δανείου, ἤτοι 100 λιρέτες = 8 βελγικά φράγκα. Στίς περιπτώσεις αὐτές οἱ ἐν λόγω πράξεις δέν θεωροῦνται ὡς μεταφορές μέρους τῶν ἀποδοχῶν.»

19 Ὅπως προκύπτει ἀπό τήν δικογραφία, ἡ τιμή συναλλάγματος πού ἐχρησιμοποιήθη γιά τή μετατροπή τοῦ ποσοῦ τοῦ δανείου σέ λιρέτες ἦταν ἡ γνωστοποιηθείσα στό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο τό 1965, ἡ ὁποία συνέπιπτε κατά τό χρόνο τῆς καταβολῆς τῶν δανείων μέ τήν ἰσοτιμία ἀναφορᾶς πού καθορίζετο στό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Ἡ ἄποψη τήν ὁποία ὑποστηρίζουν οἱ προσφεύγοντες εἶναι ὅτι ἡ ἴδια τιμή πρέπει νά χρησιμοποιεῖται καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς συμβάσεως γιά τή μετατροπή σέ βελγικά φράγκα τῶν ποσῶν πού μεταφέρονται πρός τήν Ἐπιτροπή πρός ἐξόφληση τοῦ ποσοῦ τοῦ δανείου, σύμφωνα μέ τίς προβλεπόμενες ἀπό τήν σύμβαση μηνιαῖες δόσεις.

20 Ἀντιθέτως ἡ Ἐπιτροπή ὑποστηρίζει ὅτι ἡ τιμή συναλλάγματος γιά τήν ἀνωτέρω μετατροπή πρέπει νά εἶναι ἡ καθοριζομένη ὡς ἰσοτιμία ἀναφορᾶς στό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως καί ὅτι οἱ μηνιαῖες μεταφορές δύνανται νά διενεργοῦνται κατ' ἐφαρμογή τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, τό ὁποῖο παρέχει στούς ὑπαλλήλους τήν εὐχέρεια νά μεταφέρουν σέ κανονικά χρονικά διαστήματα μέρος τῶν ἀποδοχῶν τους μέσω τοῦ ὀργάνου στό ὁποῖο ἀνήκουν στό νόμισμα ὁρισμένων ἄλλων Κρατῶν μελῶν.

21 Σύμφωνα μέ αὐτή τήν ἑρμηνεία τῆς συμβάσεως, ἡ Ἐπιτροπή, μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῶν κανονισμῶν 3085/78 καί 3086/78, μετέτρεπε σέ βελγικά φράγκα τά ποσά σέ λιρέτες, τά ὁποῖα μετεφέροντο πρός ἐξόφληση τοῦ ἐν λόγω δανείου, βάσει τῆς προβλεπομένης στό ἄρθρο 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ἰσοτιμίας. Ἀπό 1ης Ἀπριλίου 1979 ἐλάμβανε περαιτέρω ὡς βάση ὑπολογισμοῦ γιά τή μετατροπή τῶν μηνιαίων δόσεων τίς τιμές πού καθορίζοντο ἀπό τόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ὅπως εἶχε τροποποιηθεῖ ἀπό τούς ἀνωτέρω κανονισμούς, καί ἐφήρμοζε τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ὑπό τήν τροποποιημένη μορφή τους. Ὁ τρόπος αὐτός πραγματοποιήσεως τῶν μεταφορῶν ἦταν, κατά τήν Ἐπιτροπή, ἀπολύτως σύμφωνος πρός τή σύμβαση.

22 Ἡ ἄποψη τῶν προσφευγόντων δέν δύναται νά γίνει δεκτή. Παραγνωρίζει τό γεγονός ὅτι, σύμφωνα μέ τούς ὅρους τῆς ἰδίας τῆς συμβάσεως, ἡ μετατροπή τῶν ποσῶν πού μετεφέροντο πρός πληρωμή τῶν μηνιαίων δόσεων ἔπρεπε νά πραγματοποιεῖται μέ βάση τήν ἰσοτιμία πού ἴσχυε κατά τήν ἡμέρα τῆς μεταφορᾶς, ἤτοι κατά τήν ἡμέρα κάθε μεταφορᾶς. Ἡ σύμβαση δέν προέβλεπε σταθερή ἰσοτιμία γιά ὅλη τή διάρκειά της, ἀλλά διαφορετικές ἰσοτιμίες πού θά ἴσχυαν διαδοχικῶς κατά τή διάρκεια τῆς συμβάσεως.

23 Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ὅλοι οἱ δανειοδοτηθέντες ἦσαν ὑπάλληλοι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων καί ὅτι ἡ σύμβαση προέβλεπε ὅτι οἱ ἐξοφλήσεις πρός τήν Ἐπιτροπή θά ἐπραγματοποιοῦντο μέσω τοῦ ὀργάνου στό ὁποῖο ἀνῆκαν. Σύμφωνα μέ τήν ἀνωτέρω κατάσταση πραγμάτων, ἦταν λογικό ἡ ἰσοτιμία στήν ὁποία ἀνεφέρετο ἡ σύμβαση νά εἶναι ἡ ἐφαρμοζομένη γιά τόν ὑπολογισμό τῶν ἀποδοχῶν τοῦ ὀφειλέτου, ἤτοι ἡ ἰσοτιμία τοῦ ἄρθρου 63 τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως.

24 Κατόπιν τῶν ἐπελθόντων ἀπό τό 1971 νομισματικῆς φύσεως γεγονότων, ἡ γνωστοποιηθείσα στό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο ἰσοτιμία γιά τή λιρέτα ἔπαυσε νά ἰσχύει. Κάποια στιγμή ἡ λιρέτα ἐκυμαίνετο ἐλευθέρως. Τέλος, μέ τήν καθιέρωση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ νομισματικοῦ συστήματος, καθωρίσθη γιά τά νομίσματα τῶν Κρατῶν μελῶν πού ὑπῆχθησαν στό σύστημα νέα τιμή συναλλάγματος πού δύναται νά κυμαίνεται ἐντός ὁρισμένων ὁρίων.

25 Ἡ πρακτική πού ἀκολούθησε ἡ Ἐπιτροπή, ἤτοι ἡ ἐφαρμογή ἐπί τῶν μεταφορῶν πού πραγματοποιοῦνται πρός ἐξόφληση τῶν ἐν λόγω δανείων τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παραρτήματος VII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ὑπό τή νέα διατύπωσή τους ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα ἡ τιμή μετατροπῆς νά εἶναι εὐνοϊκότερη γιά τόν προσφεύγοντα ἀπό τήν ἁπλή ἐφαρμογή τῆς ἰσοτιμίας τῆς λιρέτας ἐντός τοῦ εὐρωπαϊκοῦ νομισματικοῦ συστήματος.

26 Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐπιστολή τῆς 21ης Μαρτίου 1977 τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ Προσωπικοῦ καί Διοικήσεως, πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι συνετάχθη σέ ἀπάντηση ἐρωτήσεως τοῦ Lubek σχετικά μέ τή συμπεριφορά τῆς Ἐπιτροπῆς πού αὐτός θεωροῦσε ὅτι συνιστοῦσε μονομερή τροποποίηση τῆς συμβάσεως. Ἐν πάση περιπτώσει, μερικούς μῆνες ἀργότερα, ὁ ἴδιος γενικός διευθυντής ἀπηύθυνε στόν προσφεύγοντα τό ἑξῆς ἔγγραφο, τό ὁποῖο δέν ἄφηνε κανένα περιθώριο λάθους ὡς πρός τή διατήρηση τῆς τιμῆς συναλλάγματος πού ἴσχυε τότε:

«Οἱ ὀφειλέτες, ἡ σύμβαση τῶν ὁποίων ὑπεγράφη πρό τῆς 25. 7. 1975, εἶχαν τήν εὐκαιρία νά ἐπιλέξουν μεταξύ δύο λύσεων:

1) μείωση τοῦ ὀφειλομένου κεφαλαίου κατά τή διαφορά μεταξύ τοῦ ποσοῦ τοῦ δανείου μέ βάση τήν ἐπίσημη τιμή καί τοῦ ποσοῦ τοῦ δανείου μέ βάση τήν τιμή τῆς ἀγορᾶς τήν ἡμέρα τῆς πληρωμῆς. Ἀντιθέτως, οἱαδήποτε προεξόφληση κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 8 τῆς συμβάσεως δανείου ἤ οἱαδήποτε μηνιαία καταβολή (βλέπε ἄρθρο 6 τῆς συμβάσεως, πρῶτο ἐδάφιο, τελευταία φράση καί τρίτο ἐδάφιο) πρέπει στό ἑξῆς νά διενεργεῖται ἀποκλειστικῶς σέ βελγικά φράγκα, κατ' ἀντίθεση πρός ὅ,τι ὁρίζεται στό ἄρθρο 15 τῆς συμβάσεως δανείου·

2) διατήρηση τοῦ ὀφειλομένου κεφαλαίου, ὅπως στήν περίπτωσή σας. Ὡς ἀντάλλαγμα διατηρεῖτε, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 15 τῆς συμβάσεως δανείου πού ἔχετε συνάψει, τήν εὐχέρεια ἐπιλογῆς τοῦ νομίσματος (βελγικά φράγκα ἤ τό νόμισμα στό ὁποῖο κατεβλήθη τό ποσό τοῦ δανείου), τῆς ὁποίας πρέπει νά κάνετε χρήση στήν περίπτωση:

— προεξοφλήσεως δυνάμει τοῦ ἄρθρου 8 τῆς συμβάσεως·

— μηνιαίων καταβολῶν κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 6 τῆς συμβάσεως (πρῶτο καί τρίτο ἑδάφιο).

Πρέπει πάντως νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ ἐνδεχομένη μετατροπή σέ βελγικά φράγκα θά διενεργεῖται κάθε φορά μέ βάση τήν ἰσχύουσα κατά τήν ἡμέρα κάθε μεταφορᾶς ἰσοτιμία, ἡ ὁποία σήμερα ἔχει ὡς ἑξῆς:

1 BFR = 12,50 LIT
1 FF = 9,00 BFR
1 £ = 120,00 BFR

Ὅσον ἀφορᾶ τήν εἴσπραξη διά τῶν κρατήσεων ἐπί τοῦ μισθοῦ (βλέπε ἄρθρο 5 τῆς συμβάσεως), ἡ εἴσπραξη αὐτή γίνεται μέ βάση πάντοτε τά βελγικά φράγκα, δεδομένου ὅτι καί ὁ μισθός ἐκφράζεται σέ βελγικά φράγκα.

3) Γιά ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δέν ἔτυχαν μειώσεως τό 1975 (ὅπως στήν περίπτωσή σας), οἱ ἐν λόγω κρατήσεις δέν δύνανται νά θεωρηθοῦν ὡς μεταφορές μέρους τῶν ἀποδοχῶν.

Πάντως, ἐφαρμόζεται ἡ ἴδια τιμή συναλλάγματος μέ ἐκείνη πού ἐφηρμόσθη γιά τήν καταβολή τοῦ δανείου (βλέπε τόν ἀριθμό 2 ἀνωτέρω)·

4) καμμία ἐγγύηση δέν δύναται νά δοθεῖ ὡς πρός τή διατήρηση τῆς τιμῆς συναλλάγματος τήν ὁποία ἐφαρμόζει σήμερα ἡ Ἐπιτροπή γιά τή μετατροπή τῶν προβλεπομένων στόν ἀριθμό 2 ἀνωτέρω καταβολῶν σέ βελγικά φράγκα ἤ τῶν κρατήσεων ἐπί τῶν ἀποδοχῶν περί τῶν ὁποίων γίνεται λόγος στόν ἀριθμό 3.»

27 Πρέπει νά ὑπογραμμισθεῖ περαιτέρω ὅτι οἱ προσφεύγοντες δέν ὑποστηρίζουν σέ καμμία περίπτωση ὅτι ἀπό τίς ἀνωτέρω ἐπιστολές καί τήν παρατεθείσα ἀπάντηση συνήγαγαν οἱαδήποτε συμπεράσματα ὥστε νά τροποποιήσουν τήν κατάστασή τους.

28 Τέλος, πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι στό ὑπόμνημα ἀντικρούσεως ἡ Ἐπιτροπή ἐδήλωσε ὅτι εἶναι διατεθειμένη νά προβεῖ ἔναντι τοῦ προσφεύγοντος στή μείωση τῆς ὀφειλῆς πού εἶχε προτείνει τό 1975, ἡ ὁποία θά συνεπήγετο τή μείωση ἀπό τοῦ Ἀπριλίου 1979 τοῦ ὀνομαστικοῦ ποσοῦ τῆς ὀφειλομένης μηνιαίας δόσεως, σέ βελγικά φράγκα. Ἔχοντας ὑπ' ὄψη τίς ἀρχές ἀπό τίς ὁποῖες ἐμφορεῖται ἡ ἀνωτέρω δήλωση, τό Δικαστήριο (πρῶτο τμῆμα) τήν λαμβάνει ὑπό σημείωση.

29 Ἀπό ὅλες τίς ἀνωτέρω σκέψεις προκύπτει ὅτι τά ἐπιχειρήματα πού ἀνέπτυξαν οἱ προσφεύγοντες πρός στήριξη τῶν αἰτημάτων τους δέν δύνανται νά γίνουν δεκτά καί συνεπῶς οἱ προσφυγές πρέπει νά ἀπορριφθοῦν.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

30 Κατά τό ἄρθρο 69, παράγραφος 2, τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, ὁ ἡττηθείς διάδικος καταδικάζεται στά δικαστικά ἔξοδα.

31 Σύμφωνα ὅμως μέ τό ἄρθρο 70 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, προκειμένου περί προσφυγῶν ὑπαλλήλων τῶν Κοινοτήτων, τά ὄργανα φέρουν τά ἔξοδα στά ὁποῖα ὑπεβλήθησαν. Ἐν προκειμένω ἐνδείκνυται ἡ ἀνάλογη ἐφαρμογή τῆς διατάξεως αὐτῆς.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρῶτο τμῆμα)

κρίνει καί ἀποφασίζει:

1) Ἀπορρίπτει τίς προσφυγές.

2) Κάθε διάδικος φέρει τά δικαστικά του ἔξοδα.

Bosco O'Keeffe Koopmans

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο τήν 1η Ἰουλίου 1982.

Ὁ γραμματεύς
κ.ά.α.

J. A. Pompe
Βοηθός γραμματεύς

Ὁ πρόεδρος τοῦ πρώτου τμήματος

G. Bosco

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ FRANCESCO CAPOTORTI

(6λ. ὑπόθεση 567/79 A, σ. 2394)